

คำบรรยาย
กฎหมายว่าด้วย
พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

หมวด ๑

บทที่ ๑
ข้อความทั่วไป

พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ตามชื่อก็คือ กฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบศาล แต่โดยแท้จริงแล้ว บทบัญญัติต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมิได้กล่าวถึงแต่เฉพาะในเรื่องการจัดระเบียบศาลและอำนาจของศาลต่างๆ เท่านั้น แต่ยังได้กล่าวถึงอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และอำนาจหน้าที่ของผู้ที่มีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี คือผู้พิพากษาในศาลแต่ละศาลอีกด้วย

พระธรรมนูญศาลยุติธรรมมิได้ใช้เฉพาะแต่ศาลซึ่งตั้งขึ้นตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเท่านั้น หากยังใช้บังคับแก่ศาลอื่นๆ ที่มีการจัดตั้งขึ้น และมีบทบัญญัติให้ศาลเหล่านั้นเป็นศาลในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลเหล่านั้น เช่น ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงาน เป็นต้น

ที่มาของพระธรรมนูญศาลยุติธรรมนั้น แต่เดิมเรียกว่า พระอัยการลักษณะพระธรรมนูญ ซึ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้น พระอัยการลักษณะพระธรรมนูญแบ่งออกเป็นสองประเภท คือ พระธรรมนูญใส่กระทรวงศาลและกระทรวงความประเทพหนึ่ง กับพระธรรมนูญว่าด้วยการใช้ตราราชการอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งในที่นี้จะขอกล่าวถึงแต่พระธรรมนูญประเภทแรกเท่านั้น

พระธรรมนูญศาลยุติธรรมเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นๆ เช่น กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายวิธีพิจารณาความ ซึ่งจะได้อีกต่อไป

บทที่ ๒

ศาลก่อนใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๗๘

ก่อนมีการประกาศใช้พระอัยการลักษณะพระธรรมนูญนั้น คำว่า ศาลยุติธรรม ยังมีได้เกิดขึ้น และสถานที่พิจารณาคดีซึ่งต่อมาเรียกว่าศาลนั้นก็มีได้อยู่รวมกันเป็นสถาบันสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีดังเช่นในปัจจุบัน เนื่องจากในสมัยกรุงศรีอยุธยาผู้คนพลเมืองต้องเข้าสังกัดอยู่กับเจ้าขุนมูลนายทั้งฝ่ายทหารพลเรือนตามพระอัยการบ้านแพนง หรือที่เรียกกันว่ากฎหมายแบ่งบ้านแพนงหมุ่ชา บุคคลเหล่านี้เมื่อเกิดคดีพิพาทกัน เจ้าขุนมูลนายของตนก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินข้อพิพาทนั้น บางทีบุคคลอยู่ต่างสังกัดเกิดคดีพิพาทกัน ก็มีการแย่งคดีไปตัดสิน โดยล่องล่ำไปเอาคนในสังกัดอื่นมาพิจารณาเสียเอง คดีต่าง ๆ ซึ่งเป็นคดีราษฎรบ้าง คดีหลวงบ้าง ขึ้นอยู่ตามกรมกองต่าง ๆ ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีก็มี ไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีก็มี ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีเกิดความสับสนและล่าช้า คู่ความไม่ได้รับความยุติธรรม ในปีชวด มหาศักราช ๑๕๔๔ พระบาทสมเด็จพระเอกาทศวรรรรมนารมบรมบพิตรพระพุทธเจ้าอยู่หัว จึงมีพระราชกฤษฎีกาประกาศพระอัยการลักษณะพระธรรมนูญว่า “ขลย ตั้งแต่บัดนี้ไปเมื่อหน้า ซึ่งผู้ได้ว่าราชการทุกกรมอันหาโรงงานมิได้ ไซ้กระลาการที่จะพิจารณาความบังคับบรรดคดีอนาประชาราษฎรผู้เป็นข้าแผ่นดิน แล อย่าให้ผู้หา { โรง มีได้นั้นรับหนังสือเอามาไถ่ถามเอง ถ้าแลราษฎรจะร้องฟ้องไซ้ให้ขุนนายอนาพญาบาลนำเอามาว่าตามกระทรวงรูปความซึ่งบันดามีโรงงาน จะได้พิจารณาเนื้อความทั้งปวงนั้น ให้พิจารณาตามกระทรวง” คำว่าพระธรรมนูญเกี่ยวกับศาลจึงเกิดขึ้นนับแต่นั้น แต่ศาลก็ยังคงกระจายอยู่ตามกรมต่าง ๆ ตลอดมาแม้ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ จนกระทั่งในสมัยที่มีการปฏิรูปเกี่ยวกับกฎหมายในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้มีประกาศตั้งกระทรวงยุติธรรมขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ร.ศ. ๑๑๐ (พ.ศ. ๒๔๓๔) เพื่อรวบรวมคดีซึ่งพิจารณาอยู่ในกรมต่าง ๆ มาทำการพิจารณายังศาลสถิตยยุติธรรม และตัดศาลต่าง ๆ ซึ่งไม่จำเป็นออกเสียบ้าง แต่ศาลก็ยังมิได้รวมอยู่ในกระทรวงยุติธรรมทั้งหมด เช่นศาลฎีกาซึ่งเดิมอยู่ในพระราชอำนาจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนกระทั่งได้มีพระราชบัญญัติให้ใช้พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๗๗ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ ศาลทั้งหลายจึงสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรมทั้งหมดตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๔๗๗ ให้เรียกศาล ซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรมว่า “ศาลยุติธรรม” แต่ก็ยังมีศาลซึ่งมิได้สังกัดกระทรวงยุติธรรมอยู่อีก คือ ศาลทหาร ซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงกลาโหม โดยมีพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ บังคับ ศาลทหารจึงมิใช่ศาลยุติธรรมตามความหมายของพระธรรมนูญศาลยุติธรรม

บทที่ ๓

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่เกี่ยวกับศาล

ในปัจจุบันการตั้งศาลพิจารณาพิพากษาคดีโดยหน่วยราชการต่าง ๆ หากอาจทำได้ไม่ เพราะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๘๖ บัญญัติว่า “การพิจารณาพิพากษารรคดีเป็นอำนาจของศาล ซึ่งจะต้องดำเนินการตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์” หน่วยราชการอื่นนอกจากศาลจึงไม่มีอำนาจจะทำการพิจารณาพิพากษาคดีดังแต่ก่อน นอกจากนี้ในมาตรา ๑๘๗ ยังบัญญัติบังคับไว้อีกว่า “บรรดาศาลทั้งหลายจะตั้งขึ้นได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ” การตั้งศาลขึ้นพิจารณาพิพากษาคดีจึงต้องเสนอเป็นกฎหมายต่อสภานิติบัญญัติ ซึ่งเป็นสถาบันที่มีอำนาจในการออกกฎหมายต่าง ๆ แต่กฎหมายรัฐธรรมนูญก็ยังควบคุมอำนาจในการจัดตั้งศาลไว้ให้อยู่ในขอบเขตที่ถูกต้องและตามความจำเป็น การที่จะออกกฎหมายตั้งศาลอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นการเฉพาะเพื่อทำการพิจารณาพิพากษาเป็นการให้คุณหรือให้โทษแก่ผู้ที่เป็นโจทก์หรือจำเลย เป็นการมิชอบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๘๘ จึงบัญญัติว่า “การตั้งศาลขึ้นใหม่เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือคดีที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลธรรมดาที่มีอยู่ตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้นจะกระทำมิได้”

บทที่ ๔

เอกราชทางการศาล

ประเทศที่มีเอกราชย่อมมีอำนาจที่จะตั้งศาลยุติธรรมสำหรับพิจารณาคดีซึ่งบุคคลในชาตินั้นหรือบุคคลต่างชาตินี้เข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศนั้นท่าละเมิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายของประเทศ หรือวินิจฉัยข้อพิพาทระหว่างบุคคลในชาตินั้น หรือระหว่างบุคคลซึ่งถือสัญชาติเจ้าของประเทศกับบุคคลต่างชาตินี้ซึ่งเข้ามาพำนักอาศัยอยู่ในประเทศนั้น ประเทศไทยเองก็มีศาลยุติธรรมสำหรับพิจารณาคดีเกี่ยวกับบุคคลในชาติและบุคคลต่างชาติดังกล่าว แต่มีระยะหนึ่งอันยาวนานที่ศาลยุติธรรมไทยได้รับความกระทบกระเทือนจากอิทธิพลของชาติมหาอำนาจชาติมหาอำนาจโดยเฉพาะทางทวีปยุโรป ซึ่งมีความเจริญรุ่งเรืองกว่าประเทศอื่น ๆ ในสมัยนั้น

ได้เที่ยวเสาะแสวงหาเมืองขึ้น และแสดงอำนาจบาตใหญ่เหนือประเทศต่าง ๆ ทางภาคพื้นเอเชีย ประเทศไทยเองก็ได้ถูกละเว้น โดยชาวต่างชาติทางภาคพื้นยุโรปได้มาแสดงอำนาจบาตใหญ่ ตั้งแต่สมัยแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราชด้วยการตั้งสิทธิสภาพนอกอาณาเขตขึ้น ไม่ยอมให้คนสัญชาติของตนหรือคนในบังคับของตนได้รับการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลไทย หรือหากจะให้พิจารณาในศาลไทยก็ต้องมีคนในสัญชาติเขามาตั้งเป็นที่ปรึกษาของศาล โดยอ้างว่ากฎหมายของไทยเราโหดร้ายทารุณและไม่เจริญเทียบทันอารยะประเทศอย่างเขา ไม่สมควรจะนำมาใช้บังคับคนของเขา จนกระทั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. ๒๓๙๘ การรุกรานเอกราชทางการศาลของไทยได้มีเหตุเกิดขึ้น โดยชาติมหาอำนาจต่าง ๆ ในยุโรป และแม้แต่ในทวีปเอเชียด้วยกันเอง ได้พากันตั้งสิทธิสภาพนอกอาณาเขตในประเทศไทยขึ้นหลายชาติ ด้วยการมีสิทธิสภาพนอกอาณาเขตนี้เอง เมื่อมีข้อพิพาทระหว่างคนไทยกับคนในบังคับของชาติต่าง ๆ เหล่านั้น แทนที่คนไทยเจ้าของประเทศจะได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลไทยโดยผู้พิพากษาคนไทย กลับต้องไปรับการพิจารณาในศาลซึ่งมีคนต่างชาติเป็นผู้ร่วมพิจารณาพิพากษาและใช้อำนาจบีบบังคับให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นคนไทยจำต้องยอมรับคำวินิจฉัยอันอยุติธรรมของเขา ประชาชนคนไทยต้องได้รับความอยุติธรรมจากการพิจารณาพิพากษาคดีตามสิทธิสภาพนอกอาณาเขต เป็นที่เจ็บช้ำน้ำใจตลอดมา มีการตั้งศาลกงสุลและศาลคดีต่างประเทศเพื่อถอนคดีจากศาลไทยไปพิจารณาเสียเอง หรือเข้านั่งร่วมพิจารณาคดีในศาลไทย จนกระทั่งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศไทยต้องจำยอมเสียดินแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้แก่ประเทศฝรั่งเศส และทางภาคใต้ให้แก่ประเทศอังกฤษ เพื่อแลกเปลี่ยนให้ได้เอกราชทางการศาลกลับคืนมา และเพื่อให้พ้นจากอำนาจบาตใหญ่ของชาติมหาอำนาจต่าง ๆ เมื่อมีการเจรจาขอให้คนของเขาขึ้นศาลไทย และอยู่ใต้กฎหมายไทย ก็ยินยอมโดยตั้งเงื่อนไขว่าประเทศไทยจะต้องแก้ไขและประกาศใช้ประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมเสียก่อน หลังจากนั้นอีกห้าปีเขาจึงจะสละสิทธิถอนคดีหรือการเข้านั่งร่วมพิจารณาคดีในศาลไทย ประเทศไทยได้พยายามแก้ไขกฎหมายให้เทียบทันอารยประเทศ เช่น จัดทำกฎหมายลักษณะอาญา อันเป็นประมวลกฎหมายฉบับแรกของไทย ประกาศใช้เมื่อปี ร.ศ. ๑๒๗ (พ.ศ. ๒๔๕๑) จัดทำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระธรรมนูญศาลยุติธรรม ซึ่งกฎหมายเหล่านี้มีบทบัญญัติทันสมัยทัดเทียมกับกฎหมายในอารยประเทศ และประกาศใช้ทั้งหมดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๘ แต่ประเทศที่มีอำนาจบาตใหญ่เหล่านั้นก็ไม่ยอมสละอำนาจของตนลงง่าย ๆ ประเทศไทยต้องจำยอมอยู่ภายใต้สิทธิสภาพนอกอาณาเขตมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๙๘ เป็นเวลานานถึง ๘๓ ปีเศษ และหลุดพ้นได้เอกราชทางการศาลกลับคืนมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ นี้เอง

บทที่ ๕

ความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล

ความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาคดีเป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้พิพากษามิฉะนั้นแล้วความยุติธรรมจะเกิดขึ้นไม่ได้เลย เพราะถ้าหากผู้พิพากษาถูกจำกัดความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจ หรืออาจถูกบีบบังคับจากอำนาจเหนือให้ไม่สามารถใช้ความเป็นอิสระในการใช้ดุลพินิจพิจารณาพิพากษาคดีแล้ว ก็จะเหมือนตราฐที่ถูกถ่วงน้ำหนักให้เอนเอียงไปข้างหนึ่งจนไม่สามารถจะชั่งน้ำหนักให้ตรงตามความเป็นจริงได้ ด้วยเหตุนี้นานาชาติอารยะประเทศรวมทั้งประเทศไทยจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งแก่ความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดี จะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มาตรา ๑๕๐ ซึ่งบัญญัติรับรองอำนาจอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาไว้ว่า “ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามกฎหมาย” นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติศาลยุติธรรม มาตรา ๑ วรรคสอง ตอนท้ายยังบัญญัติไว้ว่า “ขลย การดำเนินการพิจารณาคดีรวมถึงการที่จะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาบังคับคดีให้เสร็จเด็ดขาดไปนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลโดยเฉพาะ” ซึ่งเป็นการรับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีไว้อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีกฎหมายบัญญัติรับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาไว้ หากผู้มีอำนาจเหนือในทางบังคับบัญชาผู้พิพากษาสามารถให้คุณให้โทษแก่ผู้พิพากษาได้โดยตรงแล้ว กฎหมายที่รับรองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาก็จะกลายเป็นหมันไปโดยปริยาย เพราะไม่สามารถจะคุ้มครองผู้พิพากษาได้ เนื่องจากผู้มีอำนาจเหนือในทางบังคับบัญชาอาจบีบบังคับให้ผู้พิพากษาคัดสินคดีตามที่ตนพอใจหรือตามที่ตนได้รับคำสั่งจากผู้อื่นมาได้ หากผู้พิพากษาได้บังคับบัญชาไม่กระทำตามที่ตนอาจถูกกลั่นแกล้งไม่ให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางราชการ เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษา ในวงการศาลไทยจึงได้มีการตั้งคณะบุคคลซึ่งมีอำนาจคุ้มครองความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาไว้ และมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายรับรองและให้อำนาจแก่คณะบุคคลนี้ไว้โดยเฉพาะ

บทที่ ๖

คณะกรรมการตุลาการ

คณะกรรมการตุลาการ คือ คณะบุคคลที่มีหน้าที่พิจารณาความดีความชอบและสอดคล้องดูแลความประพฤติของผู้พิพากษาตุลาการ มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๒๑ บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการตุลาการคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า ก.ต. ประกอบด้วย

(๑) ประธานศาลฎีกา อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ รองประธานศาลฎีกาซึ่งมีอาวุโสสูงสุด และปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นกรรมการตุลาการโดยตำแหน่ง และ

(๒) กรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิแปดคน ซึ่งข้าราชการตุลาการซึ่งได้รับเงินเดือนตั้งแต่ชั้น ๒ ขึ้นไปเป็นผู้เลือกจาก

(ก) ข้าราชการตุลาการตามมาตรา ๑๕(๒) และ (๓) และมีได้เป็นกรรมการตุลาการโดยตำแหน่งอยู่แล้ว สี่คน

(ข) ผู้รับบำนาญซึ่งเคยรับราชการเป็นข้าราชการตุลาการมาแล้ว และต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา กรรมการพรรคการเมือง เจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง หรือทนายความ อีกสี่คน

ให้ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ก.ต. และเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการเป็นเลขานุการ ก.ต.”

ข้าราชการตุลาการที่มีสิทธิได้รับเลือกเป็นกรรมการตุลาการตามมาตรา ๑๕(๒) คือ รองประธานศาลฎีกา และ (๓) คือ ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลชั้นต้น และอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

จะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีคุณสมบัติได้รับแต่งตั้งและรับเลือกตั้งเป็นกรรมการตุลาการนั้น ประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิและวิญญูเป็นที่ควรยกย่องนับถือ และบุคคลที่เป็นผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งกรรมการตุลาการก็เป็นผู้พิพากษา และใช้สิทธิเลือกตั้งบุคคลเข้ามาคุ้มครองให้คุณให้โทษแก่ตนเองย่อมจะต้องใช้ดุลพินิจคัดเลือกเอาบุคคลที่ตนเห็นว่าเป็นคนดีมีความเที่ยงธรรมเข้ามาปกครองตน คณะกรรมการตุลาการที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาไม่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาของผู้ใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าราชการบำนาญซึ่งได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นกรรมการตุลาการ ดังนั้น คณะกรรมการตุลาการจึงเป็นผู้คุ้มครองความเป็นอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดีได้เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์วิกฤติการณ์เกี่ยวกับ ก.ต. ที่ผ่านมา ข้อความที่กล่าวใน
วรรคก่อน จึงเป็นเพียงความหวังและความปรารถนาที่จะได้เห็น ก.ต. ประกอบไปด้วยบุคคล
ที่เปี่ยมไปด้วยมโนธรรมและความบริสุทธิ์ยุติธรรม มีมโนธรรมคือมีธรรมะอยู่ในดวงใจ มีความ
บริสุทธิ์คือความใสสะอาด ปราศจากฉันทาคือความรักเห็นแก่พวกพ้องของตน โทษาคือความ
ซึ่งโกรธว่าบุคคลอื่นเป็นศัตรูแก่ตน ภัยคือความกลัวว่าบุคคลอื่นจะให้โทษแก่ตน และโมหาคือ
ความหลงผิดในการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ส่วนความยุติธรรมคือความเที่ยงตรง ไม่ลำเอียง
เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด เปรียบดังตราชุกข์ขึ้น ดังที่กล่าวไว้ในคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ และ
ผู้พิพากษาที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง ก.ต. ก็ควรจะใช้ดุลพินิจพิจารณาเลือกตั้ง ก.ต. ด้วยมโนสำนึก
ของตนเอง ไม่ควรให้ผู้มีอำนาจเหนือหรือพวกพ้องใช้เล่ห์เพทุบายชักจูงไปเลือกตั้ง ก.ต. ได้
มิฉะนั้นแล้วการเลือกตั้ง ก.ต. เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้พิพากษาก็จะไม่ได้ผลตามความมุ่งหวังดังที่
กล่าวมาข้างต้น เพราะ ก.ต. บางคนที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาก็จะกลายเป็นผู้กลั่นแกล้งให้โทษแก่
ผู้พิพากษาเสียเอง
